

HAKAVIK KRAFTVERK

I 1906 gav Stortinget den første bevilgning til utarbeidelse av planer for Kristiania - Drammensbanens elektrisering og i 1912 forelaa de første planer fra Statsbanene. Samme aar besluttet Stortinget, at elektrisk drift skulde innføres samtidig med banens omlegning til brett spor og med dobbeltspor til Sandviken. Men der skulde gaa ennu 4 aar, før de endelige planer for elektrisering blev fremlagt og godkjent.

I mellomtiden hadde Statsbanene undersøkt en rekke alternativer for kraftforsyning og blandt andre kraftkilder hadde man ogsaa festet sig ved Hakavik-vassdraget. Etter Statsbanenes anmodning blev vassdraget undersøkt av Vassdragsdirektøren og en generell plan fremlagt høsten 1923.

Hovedstyret for Statsbanene uttalte derefter i et brev til departementet den 27. November 1913 bl.a.: "Det er imidlertid ikke spørsmålet om kraftleveranse til Kristiania - Drammensbanen, som bør være avgjørende ved bedømmelsen av dette vannfalls verdi som kraftkilde, men nærmest dets beliggenhet i forhold til flere av Statsbanene og muligheten av aa anvende det ... Hakavikvassdraget har en avstand av 23 km. fra Drammen, 21 km. fra Hokksund, 18 km. fra Kongsberg og 25 km. fra Holmestrand, det vil derfor kunne levere toppbelastning til en rekke baner gjennom forholdsvis korte kraftledninger og derved spare endel av overføringskostnadene fra fjernere beliggende kraftanlegg ..."

Hovedstyret sluttet sitt brev med aa anbefale at vassdraget blev erhvervet til bruk for fremtidig elektrisk jernbanedrift. - Det samme gjorde vassdragsdirektøren maaned senere, og efter forhandlinger med eierne, Mastebogen interessentskap, blev vassdraget i 1914 innkjøpt for statens regning.

... nye planer blev vinteren 1915-16 gjennomgaatt av en sakkyndig komite, bestaaende av 5 medlemmer, nemlig:

Professor Bache-Wiig

Geheimer-Oberbaurat Gadow, Berlin

Direktør Kjelsberg, Schweiz

Ingeniør Thormann, Schweiz

Byraachef Øfverholm, Sverige

(Komiteen) tilføide, at dette vassdrag alene vilde være tilstrekkelig for Kristiania - Drammensbanens kraftbehov ...

Statsbanenes og Vassdragsdirektørens plan og bevilgningsoverslag, som blev avgitt den 3. juni 1916, omfattet utnyttelse av 20 (kvadrat) km nedbørfelt og 3 maskin-aggregater paa 4500 HK. og en 35 000 volts fjernledning fra Hakavik til Asker. Omkostningsoverslaget lød paa kr. 3,9 mill. To maaneder senere besluttet saa Stortinget at vassdraget skulde utbygges.

Efterat bygglederen var ansatt, blev saa forarbeidene begynt senhøsten 1916. Fra vaaren 1917 kunde disse forarbeider sies aa være i full gang.

(En utvidet) plan med bygningsoverslag blev fremlagt for departementet i juni 1918. Overslaget lød da paa 10,1 mill. kr. for kraftanlegg og fjernledning, og hertil kom Haiereis overføring, som nu blev anslaaat aa koste kr. 300 000.- eller i alt 10,4 mill. kr. mot kr. 4,32 mill. i 1916.

Alle bestillinger av maskineri var forberett i løpet av sommeren, og ved nyttaarskiftet 1918/19 kunde man ... gaa til bestilling av turbiner, generatorer m.v. Samtidig blev arbeidsdriften drevet i den utstrekning aarstiden tillot, og planen var aa faa anlegget ferdig til drift senhøsten 1920.

Alle arbeids- og materialpriser fortsatte aa stige, og i forbindelse med budgettforlaget høsten 1919 fant byggeledelsen aa maatte forhøie bygningsoverslaget til 12,38 mill. kr. Altsaa en ny stigning paa

2,0 mill. kr.

Under de vanskelige arbeidsforhold i 1919 og 1920 hadde man valget mellom saa aa si daglige mindre streiker eller stadig stigende arbeidslønninger. Men slik som forholdene efterhvert artet sig blev det klart, at statens arbeidsdrift ikke kunde holde skritt med kommuner og private. Midtsommer 1920 blev det derfor arbeidsstans ved de fleste statsanlegg, og heriblandt var Hakavik.

Høsten 1920 blev der avgitt nytt forslag som paa grunn av streiken og de stadig stigende konjunkturer viste en ny stor forhøielse paa ca. 2,4 mill. kr. til kr. 14 790 000.-.

Først i slutningen av januar 1921 kom arbeidsdriften paany i gang, og det var da klart, at man i beste fall ikke kunde faa anlegget ferdig til drift før ved nyttaar 1922.

Vinteren 1921 fikk man storstreiken, og samtidig viste det sig, at alle maskinleveranser m.v. vilde bli forsinket til senhøsten

1921, altsaa over 1 1/2 aar utover kontraktens leveringsfrister.

I september kom de første turbiner og i november - desember generatorer og transformatorer. Monteringen og fullførelsen av kraftstasjonen tok 4-5 maaneder, og først den 2. mai 1922 kunde vannet settes paa turbinene, hvorefter den første strøm blev sendt til Asker en uke senere.

Siden har driften gaatt sin gang uten forstyrrelse av noget slags.